

Eén tegen tweedeling

Lilian Marijnissen daagt uit tot samenwerking

TRIBUNE

Sinan Can
'Wie beschermt de burger tegen een boze staat?'

Huis van het Recht
Honderden mensen uit de ellende

Tribune is een uitgave van de Socialistische Partij (SP) en verschijnt 11 maal per jaar

Redactie
Xander Topma (h), Rob Janssen, Bart Linszen, Peter Sas

Vormgeving
Naim Niebuur

Aan dit nummer werkten mee
Maurits Gemmink, Joeri Jansen, Ruud Kuin, Ronald van Raak, Eduard van Scheltinga, Karen Veldkamp, Peter Verschuren, Joshua Versijde

Foto omslag
Joshua Versijde

Ga voor contact met de SP en de Tribune naar www.sp.nl/contact Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de

Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-Geen-AfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

Sinan Can
'Van armoede word ik echt verdrietig

14

18

Reportage
'Als het Huis van het Recht er niet was geweest, waren mijn zoontje en ik het huis uitgezet'

Een beetje bestaanszekerheid?
Ongelijkheid is geen toeval

22

Eén tegen tweedeling Verkiezingscongres bindt de strijd aan

4 **nieuwsfoto van de maand**

6 **actiefoto van de maand**

8 **nieuws Tweede Kamer**

9 **column**
Lilian Marijnissen

10 **kort nieuws**

12 **samen sterk**
Wouter en Tineke

31 **SP van toen tot nu**
Socialisme en integratie

32 **Kakhiel**

Thom Smit Scoutingleider krijgt energie van kampvuur en actie

Welkom in de nieuwe Tribune

De Tribune en Spanning komen vanaf nu samen in deze nieuwe Tribune. Met deze diverse Tribune geven we op een betere manier ruimte aan wat belangrijk is voor ons als partij. Dat vraagt ook om een nieuwe vormgeving, waarvan je nu het resultaat voor je ziet.

Met een nieuw formaat geven we meer ruimte aan inhoud en beeld. Wat je misschien voelt is dat ook het papier is veranderd. Dit milieuvriendelijke papier geeft de beelden meer kleur en diepte.

Naast het belangrijkste nieuws is er meer aandacht voor partijopbouw. Dat doen we vooral vanuit de solidariteitsgedachte: 'Samen staan we sterk'. 'Samen sterk' is daarom ook de titel van onze nieuwe fotorubriek waar we een duoportret afbeelden van SP'ers die op een inspirerende manier samenwerken.

Naast nieuwe rubrieken vindt u ook vertrouwde rubrieken terug als onze 'Linksvoor' en 'SP van toen tot nu'. In het hart van het blad vindt u in elke editie twee meer verdiepende artikelen, reportages en onderzoeken van ons Wetenschappelijk Bureau.

Op de achterpagina vindt u onze nieuwe cartoonist. De online zeer populaire Kakhiel zal onze Tribune afsluiten met een glimlach en kritische beschouwing op de actualiteit.

We waren gewend aan twee columns achter elkaar, eentje van onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer en eentje van de voorzitter. In de nieuwe Tribune is er volop ruimte voor onze politiek leider maar maakt de column van de voorzitter plaats voor andere rubrieken. Dit is dan ook mijn afscheid als columnist.

Wij wensen u veel leesplezier in deze vernieuwde Tribune!

Jannie Visscher
voorzitter SP

Rob Engelaar/ANP

HEERLEN EIST BEHOUD ZIEKENHUIS MET MASSALE PROTESTMARS

Op 23 september verzamelden zich meer dan 3000 inwoners, patiënten, en zorgverleners, samen met sportverenigingen, de FNV, het MKB en jongeren- en ouderenorganisaties. Hun in beton gegoten eis: behoud van een volwaardig ziekenhuis.

De SP organiseert al langere tijd mensen om plannen tegen te houden waarmee de afdelingen Intensive Care en de spoedeisende hulp in het ziekenhuis worden ontmanteld. In een gebied met een kwart miljoen inwoners zou dan geen volwaardig ziekenhuis meer zijn. Ook SP-Kamerlid Jimmy Dijk liep mee in de protestmars. Samen met de aanwezigen overhandigde hij een petitie voor het behoud van het ziekenhuis, die meer dan 32.000 keer werd ondertekend, aan de bestuursvoorzitter van het Ziekenhuis en een lid van de Raad van Bestuur.

PRINSJESDAG- PROTEST: ZO KAN HET NIET LANGER!

Op 17 september stonden bijna 2000 mensen op voor Nederland tijdens het PrinsjesdagProtest in Den Haag. Met dit grootse protest wilden de SP en de andere aanwezigen de plannen van het demissionaire kabinet voor het komende jaar een andere, sociale kant op sturen.

Tijdens haar toespraak riep SP-leider Marijnissen het kabinet op om ervoor te zorgen dat de armoede in Nederland wordt teruggedrongen. 'Terwijl grote bedrijven meer dan 300 miljard euro winst maken, leven meer dan 800.000 mensen in armoede. De zorgpremie stijgt, net als de kosten voor energie en de boodschappen. Er moet nu worden ingegrepen.'

Zorgtelefoon levert schokkend beeld

Dit jaar heeft de SP de traditionele TroonTelefoon tijdens Prinsjesdag (waar mensen naar kunnen bellen met hun reactie op de Troonrede) omgedoopt tot de 'Zorgtelefoon'. Kamerleden van de SP én zorgverleners zaten klaar om naar de verhalen en reacties van mensen te luisteren. Mensen belden over hoe zij bijvoorbeeld het eigen risico niet meer kunnen betalen of dat ze in de knel komen met thuiszorg

Mensen maken zich grote zorgen over de staat van de zorg, blijkt uit de 200 gesprekken die de SP-Kamerleden voerden. Zorgverleners vertelden over de bureaucratie in de zorg en dat ze collega's op zien branden. Maar ook de hoge kosten voor levensonderhoud hakken erin bij mensen. Het eigen risico is niet meer te betalen, waardoor mensen zorg gaan mijden. Marijnissen pleit er daarom voor om beter te luisteren naar zorgverleners en de strijd te blijven voeren om niet te bezuinigen op de zorg maar juist te investeren.

SUCCESS: STOP OP PRIJSSTIJGINGEN AAN DE POMP EN IN OV

Tanken aan de pomp en een kaartje voor het openbaar vervoer zijn hartstikke duur. Voor het betaalbaar houden van vervoer deed de SP twee voorstellen. Allereerst gaat de geplande verhoging van de accijns op brandstof niet langer door. Hiermee wordt voorkomen dat benzine en diesel vanaf 1 januari aanstaande flink zouden stijgen, tot wel 21 cent per liter. Daarnaast wordt voorkomen dat kaartjes voor het openbaar vervoer nog duurder worden, zodat reizen met bijvoorbeeld de bus of de trein niet onbetaalbaar wordt.

Marijnissen: 'De SP ziet geen tegenstelling tussen werkende en studerende mensen die afhankelijk zijn van de auto en afhankelijk zijn van openbaar vervoer. Het betaalbaar houden van vervoer en andere basisvoorzieningen voor mensen, zijn wat de SP betreft écht sociale keuzes.'

SP zet zorgverleners centraal bij Troonrede

De SP vroeg dit jaar op Prinsjesdag speciale aandacht voor de zorg. Daarom namen Kamerleden van de SP een zorgverlener mee naar de Troonrede. Zo gingen gespecialiseerd verpleegkundigen Elham Rostai en Gladys Vianen mee om op te komen voor hun werk in het ziekenhuis. Verpleegkundige Ina Kreuning en verzorgende Jolanda Sessink gingen mee voor de zorg in de verpleeghuizen, Suzanne in den Haak en Gert Muller stonden op voor hun werk in de ggz, en ook Sandra van de Westelaken voor de wijkzorg en tandarts Didi Wittekoek-Landman gingen mee.

“Levensgevaarlijk” Zo werden deze week plannen van de Tweede Kamer genoemd. Ik hoor u denken: dat moet nogal wat zijn, waar ging dat dan over? Wellicht over het sluiten van ziekenhuizen waardoor mensen in nood langer moeten rijden? Of over de bezuinigingen op de zorg waardoor ouderen meer risico lopen omdat ze thuis moeten blijven wonen? Misschien over het nieuws dat mensen die in de buurt van Tata Steel wonen, eerder overlijden dan anderen?

Waarschuwing

Nee. Allemaal niet. Het was een waarschuwing van VNO-NCW, de lobbyclub voor de grote bedrijven. Hun baas stelde dat de plannen van de Tweede Kamer 'levensgevaarlijk voor mkb-ondernemers, beursgenoteerde bedrijven en onze banken zijn'. Dat moet wel heel radicaal zijn, zou je denken. Maar helaas. Het minimumloon gaat een klein beetje omhoog, en de benzineprijzen en kosten voor het OV gaan niet nóg verder omhoog volgend jaar. Dat wordt – terecht - betaald door de allerrijksten, de banken en het grote bedrijfsleven. Goed nieuws, maar het is een kleine stap.

Het zegt veel over hoe de meest winstgevende bedrijven volledig in paniek raken als ze hun allergrootste winsten ooit misschien een héél klein beetje eerlijker zouden moeten verdelen. Want terwijl er meer dan 800.000 mensen in armoede leven, groeit het aantal miljonnairs nog altijd en zijn de winsten nooit zo hoog geweest. Hoog tijd dat we meer van dit soort 'levensgevaarlijke' beslissingen nemen. De SP gaat hierin voorop. Want deze kapitalistische economie werkt niet. De werkende klasse trekt altijd aan het kortste eind. Daarom lanceerden wij op ons congres het manifest 'Eén tegen tweedeling'. Met hierin concrete oplossingen voor een fatsoenlijk inkomen

voor iedereen, goede zorg en een betaalbaar huis. We nodigen iedereen uit om samen te bouwen aan een nieuwe sociale beweging. Ook tegen andere partijen zoals PvdA/GroenLinks, BBB en NSC zeg ik: spreek je hierover uit. Zodat het niet bij mooie woorden in de campagne blijft, maar mensen kunnen kiezen voor een partij waar ze ná 22 november ook nog wat aan hebben.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

PvdA/GL probeert SP weg te poetsen

Een wel heel brutale actie van PvdA/GL: zij plaatsten foto's van de protestmars voor het behoud van het Heerlense ziekenhuis op sociale media, waarbij zij SP-logo's van borden en truien hadden weggepoetst. Al snel volgden er verontwaardigde reacties op deze poging om de logo's buiten beeld te houden bij een actie die de SP notabene had opgezet, samen met andere lokale organisaties. Hierop verwijderde PvdA/GL de foto's en bood excuses aan. SP-Kamerlid Jimmy Dijk hield in een reactie zijn oog op de bal: 'Liever een weggepoetst logo dan een weggepoetst ziekenhuis. We knokken door! Met en voor Parkstad en behoud van het Zuyderland ziekenhuis. Nu dapper voorwaarts!'

Eelco Eikenaar

Gronings succes: Jongeren hoeven geen 4 weken meer te wachten op uitkering

Jongeren tot 27 jaar hoeven in Groningen niet langer vier weken te wachten op een uitkering. Wethouder Eelco Eikenaar (SP) gaat hiermee in tegen Haags beleid, dat volgens hem gebaseerd is op wantrouwen.

Het Groningse SP-raadslid Jurrie Huisman vindt dat heel goed nieuws: 'De zoektijd voor mensen tot 27 jaar leidde tot ongewenste financiële problemen bij jongeren, zoals de huur niet meer kunnen betalen, problemen om de boodschappen te doen waardoor in sommige gevallen schulden ontstonden. Door direct een bijstandsuitkering te geven kunnen deze problemen worden voorkomen en zal een jongere minder stress ervaren.'

KAMER TEGEN WINSTBELASTING VOOR WONING-CORPORATIES

De hoge winstbelasting die woningcorporaties moeten betalen vergroot de wooncrisis. De SP wil dat dat die oneerlijke belasting wordt afgeschaft. Vandaag is een belangrijk voorstel van de SP, samen met de ChristenUnie en GroenLinks, aangenomen als eerste stap om die winstbelasting van tafel te krijgen. SP-Kamerlid Beckerman: 'Alleen al dit jaar is die winstbelasting die woningcorporaties moeten betalen bijna 1,1 miljard euro. Dat is geld van huurders dat nu niet besteed kan worden aan de verlaging van de huren, de bouw van extra betaalbare woningen, achterstallig onderhoud en renovatie.'

SP Den Bosch en inwoners kappen monumentendag

Een stiekeme actie in Den Bosch heeft ervoor gezorgd dat zo'n honderd mensen het Citadelhofje bezochten. Dit historische hofje dreigt te worden gesloopt om plaats te maken voor een nieuw Design Museum, terwijl bewoners dat absoluut niet willen. Voor Open Monumentendag werden er door de Bossche afdeling bordjes opgehangen die naar het woonhofje wezen. Zo werden bezoekers gelokt om ze te laten zien wat de waarde van het oude stukje stad is. Met succes want de deuren werden platgelopen. Samen met de bewoners blijft de SP-afdeling in actie komen om dit mooie stukje Den Bosch te behouden.

Socialisme is een feestje!

Toon je innerlijke antikapitalist tijdens alle fuifjes die komen gaan. Met deze festivalkit ben je altijd voorbereid op een goed feest. Of het nou met socialisten of liberalen is. In dit partypack vind je een heuptas, buckethat, zonnebril en oordopjes. Speciaal voor alle SP Jongeren (en oudere SP'ers die ook wel van een feestje houden).

De festivalkit is te bestellen voor € 20,00

Kamer wil einde aan massaal doden van kuikentjes

De Tweede Kamer heeft een voorstel van de SP gesteund dat het kabinet opdraagt om voor 1 januari 2024 met een plan te komen om het massaal doden van haantjes te verbieden. 40 miljoen pasgeboren haantjes worden vrijwel meteen na hun geboorte afgemaakt. Ze worden gezien als een bijproduct en hebben geen 'economisch nut'. Een meerderheid van de partijen is het met de SP eens dat hier een einde aan moet komen.

Metro 53 blijft rijden in Amsterdam dankzij SP

In maart van dit jaar werd bekend dat Amsterdam Zuidoost een metrolijn dreigde te verliezen. Samen met buurtbewoners kwam de SP daarom in actie. In juli overhandigde Bijlmerbewoner Manoa Salampessy, een van de kartrekkers van de actie, aan de wethouder Verkeer een petitie die ruim 7.000 keer is ondertekend. En met succes! In de nieuwe dienstregeling worden geen metrolijnen meer geschrapt of teruggeschroeft in frequentie.

‘De SP is echt iets van ons samen’

Moeder Tineke de Vries is SP-raadslid in de gemeente Stichtse Vecht, zoon Wouter Monteban is fractiemedewerker voor de SP in Amsterdam. Een wereld van verschil, zou je in eerste instantie denken. Toch zoeken ze elkaar vaak op voor politieke raad en daad. ‘Het is heel bijzonder dat we dit samen delen.’

Tineke raakte betrokken bij de SP door haar partner, die al lid was. Ze bleef hangen bij bijeenkomsten, maar het duurde een tijdje voordat ze zelf ook SP-lid werd. Tineke: 'In het begin moest ik er niks van hebben. De afdeling was net opgericht en er werd meer gepraat dan actie ondernomen.' Deze mentaliteit paste duidelijk niet bij de extraverte en uitgesproken Tineke. Later ging ze toch overstag en werd ze zelfs fractievoorzitter.

Uit die tijd herinnert Wouter zich vooral de enorme stapels SP-krantjes die in de gang stonden. Hoewel hij door discussies thuis al wel politiek geïnteresseerd was, kwam de SP pas later in zijn vizier. Wouter vertelt: 'Ik werd op een wat vreemde manier lid. Ik solliciteerde voor de functie van fractiemedewerker en na twee gesprekken werd ik aangenomen. Toen vroegen ze of ik eigenlijk wel lid was, maar dat was niet het geval. Dat heb ik toen snel geregeld. Maar wel met volle overtuiging hoor!' Tineke: 'En trots dat ik was. Ik ben natuurlijk zijn moeder, maar ik weet zeker dat hij het ver gaat schoppen.'

Hoewel de gemeentelijke problematiek nogal verschilt wanneer je Amsterdam en Stichtse Vecht vergelijkt, kunnen moeder en zoon elkaar toch uitstekend vinden als het op politiek werk aankomt. 'We weten allebei wat het raads-werk inhoudt, en dat praat toch makkelijk', zegt Tineke. 'Het is heel bijzonder dat we dit samen delen. Maar het kan ook weleens vervelend zijn voor mijn schoonzoon, want door die gesprekken verpesten we elke verjaardag. Dan moeten we echt zeggen: nu even niet meer.'

Wouter beschouwt zichzelf als een 'echte politieke junk'. Het gaat zelfs zo ver dat hij naast zijn werk voor de Amsterdamse fractie ook de raadsvergaderingen van zijn moeder live volgt. Tineke is hier overigens erg blij mee: 'Hij stuurt me dan berichtjes met steekwoorden die ik meteen kan gebruiken. Op dat vlak is hij eigenlijk veel beter dan ik.'

Wanneer Wouter ziet hoe het eraan toegaat in de raad van Stichtse Vecht moet hij vaak lachen. 'Niet om jou hoor,' voegt hij snel toe richting zijn moeder. 'Maar ze kunnen daar zo overstuur raken van een paar onschuldige vragen. Als je hoort hoe sommige partijen hier tekeer gaan tegen de burgemeester en de wethouders...' Tineke: 'En dan hangen we weer halve nachten aan de telefoon met elkaar. En reken maar dat er dan ook wat roddels worden gedeeld.' <

Sinan Can

‘Wie beschermt de burger tegen een boze staat?’

Voor zijn werk reist hij de hele wereld over en dat maakt dat hij dingen weleens ‘kapot relativeert’. Maar niet voor lang, want documentairemaker, onderzoeksjournalist en schrijver Sinan Can kan zijn ogen niet sluiten voor het onrecht dat hij ook hier in Nederland ziet.

Het menselijke verhaal staat altijd centraal in mijn werk. Elk journalistiek onderwerp probeer ik te benaderen vanuit het menselijke perspectief. Dus: vanuit het kleine verhaal het grote verhaal proberen te vertellen. Als het om de thematiek gaat, vind ik onrecht heel belangrijk. Omdat we nu eenmaal in het leven te maken hebben met onrecht, overal ter wereld. Maar we hoeven niet ver te zoeken. Kijk maar naar Nederland en dan zien we al heel veel dingen. Onrecht is voor mij ook ongelijkheid en uitsluiting. Het behelst heel veel dingen.’

En wat raakt u dan het meest?

‘Armoede. Armoede vind ik zo’n grote schandvlek voor een rijk land als het onze. We staan geloof ik in de top tien of top vijftien van de rijkste landen. Maar dat er in dit land tussen de één miljoen en anderhalf miljoen werkende armen zijn. Dat er drie- tot vierhonderdduizend kinderen zijn die onder de armoedegrens leven. Ik vind dat elk individu in Nederland zich daarvoor moet schamen. We zijn trots op allerlei dingen in ons land, prima. Maar schaamte... ja, weet je... ik vind armoede zó treurig... Je ziet soms generaties die in armoede blijven steken. En tegenover hen staan dan mensen die zeggen dat je je moet invecchten. Jongen, als je zelf in een heerlijke positie zit zijn dat toch loze woorden! Mensen die het over invecchten hebben, hebben zich zelf niet in hoeven te vechten. Zij hadden allerlei privileges, kwamen uit families die dingen konden regelen. Dus ja, van armoede word ik echt verdrietig en soms lig ik er letterlijk wakker van. Waarom? Omdat de aarde zóveel te bieden heeft, er is zóveel voedsel. Eigenlijk hoeft helemaal niemand honger te lijden of in diepe armoede te leven op deze aarde. Maar ja, zo werkt het niet.’

2 Boeken

Bloedbroeders
(Spectrum 2016)
De Arabische Storm
(Lebowski, 2017)

8 Onderscheidingen

Sinan won onder andere in 2021 en 2022 ‘De Tegel’ (jaarprijs voor de journalistiek), in 2018 de PAX Duif en het Humanistisch Vredesberaad gaf hem in 2016 de Journalist Voor De Vrede prijs.

Wat werkt dan niet?

‘Zo werkt het niet in de mensheid die uiteindelijk toch bezig is met macht en met het verdelen van grondstoffen. Geopolitiek gezien zie je overal hoe dat werkt. Kijk eens naar conflicten en het belang van grondstoffen daarin. Leg de grondstoffenkaart over de conflictkaart en dan zie je meteen waarom er ergens op de wereld een conflict is. En dat is geen complottheorie. Het is gewoon zo dat daar belangen spelen die duizend keer belangrijker zijn dan mensenlevens en mensenrechten.’

Zoals in...?

‘Neem een land als Saoedi-Arabië. Nederland en de EU nemen iedereen de maat, maar als het om zaken doen met foute regimes gaat, dan doet dat er even niet toe en moet er stille diplomatie worden gevoerd. Ja, stille diplomatie is mooi, want dan kan ik niet zien wat jij achter die deuren allemaal zit te bespreken. Maar ondertussen ben jij gewoon zaken aan het doen. En af en toe heb je een puntje van kritiek, maar dan wel binnenshuis want dan kan ik er niks van vinden. Stille diplomatie, jongen, die term; ik krijg er gewoon de rillingen van. Iran? “Ja, achter de schermen gebeurden er wel dingen, hoor.” Oh ja? Wat dan? “Ja, we zetten druk.” Ja maar, hoe dan?’

U brengt in uw werk dus in beeld waartoe die geopolitieke belangen op het menselijke vlak leiden. Lijkt me niet altijd even gemakkelijk...

‘Klopt. Wat het voor mij soms wel lastig maakt is dat als je zoveel reist in ellendige gebieden, dat je alles kapot gaat relativeren als je weer terugkomt. Terug in Nederland kun je in de modus geraken van: Wat zijn we toch een zeurland, wat hebben we het hier toch goed vergeleken bij Afghanistan of Iran. >

Sinan Can

(Nijmegen, 1977) oogstte veel lof met tv-documentaires en bijbehorende boeken als *Bloedbroeders*, *De Arabische Storm*, *Onze missie in Afghanistan* en *In het spoor van IS*. Van zijn hand zijn ook de series *Voorbij de grenzen van Saoedi-Arabië* en *Sinan zoekt de klas van Elias*. In de recente serie *Breuklijnen* brengt hij de grote Europese probleemwijken in beeld. Voor zijn werk ontving hij diverse prijzen en onderscheidingen, waaronder die van Journalist voor de Vrede.

‘Van armoede word ik echt verdrietig en soms lig ik er letterlijk wakker van’

Ik heb dat ook af en toe. Maar vervolgens, als ik dan even wat langer in Nederland ben en me verdiep in de ontberingen die mensen hier hebben, sta ik al snel weer met beide benen op de grond. Kijk, je moet Afghanistan niet met Nederland vergelijken. Dat zijn twee verschillende landen, en ja, daar hebben mensen het zwaarder. Maar je moet dat niet willen vergelijken. Ik ken een vrouw uit Rotterdam, een alleenstaande moeder met drie kinderen die twee bijna fulltime banen heeft en gewoon niet rondkomt. Wat zegt dat dan over gelijkwaardigheid in ons land? Kijk, ik snap best dat een schoonmaker niet evenveel kan verdienen als een arts die vijftien, twintig jaar heeft doorgeleerd. Maar ik zou willen dat die schoonmaker op een waardige manier kan leven in Nederland, zonder dat hij nog twee banen erbij moet hebben om zijn gezin te kunnen onderhouden.’

In uw werk houdt u zich nogal eens bezig met het lot van vluchtelingen. Het kabinet is gevallen over het asielvraagstuk. Wat zegt dat volgens u?

‘Het asiel- en migratievraagstuk is het vraagstuk waarmee je verkiezingen kan winnen of verliezen. Dat hebben we gezien in andere landen in Europa. Bijvoorbeeld in Denemarken, waar de sociaal-democraten de verkiezingen wonnen omdat ze een strenger migratiebeleid hebben ingevoerd. Begrijp me goed; ik ben niet voor streng, maar wel voor realistisch. En voor goed kijken en vervolgens een goed verhaal vertellen. Kijk, we hebben nu eenmaal internationale verdragen getekend waarin we mensen die in nood verkeren opvangen. Daarnaast heb je ook nog mensen die bestaansonzekerheid hebben die deze kant opkomen. Daar kun je van alles van vinden, maar ergens is het ook begrijpelijk. Maar zolang jij er niks aan doet in die landen, bijvoorbeeld goede en eerlijke handel drijven, verandert er niks. Dus: vertel gewoon een goed verhaal. Ik denk dat je je daarbij niet te druk moet maken of je verhaal te links of te rechts is. Kijk naar wat realistisch is.’

‘Als jij iemand constant wantrouwt, wat zegt dat dan over jezelf?’

Wat is dan volgens u realistisch?

‘Kijk, ook door mijn werk weet ik al heel lang: Syriërs die uit een oorlog komen passen zich hier aan en pakken hun leven weer op. Afghanen ook; onder hen bevinden zich overigens veel hoogopgeleide mensen. Dat geldt ook voor Iraniërs. Maar een deel van het probleem zit ‘m in Noord-Afrika, de zogenaamd veilige landen Marokko, Algerije en Tunesië. Dat zijn de landen van waaruit veel alleenstaande mannen naar Nederland komen waarvan een deel voor problemen zorgt. Maar ja, op die handvol querulanten ligt wél de focus en we kijken niet naar andere groepen die goed meedoen, aan het werk zijn en die binnen twee jaar vloeiend Nederlands spreken.’

Een tijd geleden sprak u uw bewondering uit voor Frans Willem Verbaas, een asiel-advocaat uit Alkmaar. Dit vanwege zijn inzet voor een Afghaan die in zijn land in levensgevaar verkeerde en enkel dankzij die advocaat veilig naar Nederland kon komen. U noemde Verbaas ‘de man die de strijd aangaat met de onwelwillende en onbetrouwbare overheid’...

‘Die onbetrouwbare overheid, ja, die hebben we de afgelopen jaren gezien. Of dat nou de toelagenaffaire, Airport Lelystad of Groningen is. En dan hebben we het erover dat de staat beschermd moet worden tegen de boze burger... Maar wie beschermt de burger tegen een boze staat? Ik vind het bijzonder dat je met 150 man in de Kamer zit en die signalen niet goed opvangt, met uitzondering van de Renske Leijens in de politiek. Maar dat constante wantrouwen in de burger... Ik bedoel, als jij iemand constant wantrouwt, wat zegt dat dan over jezelf? Frans Willem Verbaas is een eenzame strijder. En de kracht en de hoop van dit land zijn de individuen die zich binnen het systeem verzetten. Die eenling die in de jeugdzorg ondanks alles toch gelooft dat hij of zij het verschil maakt. Of die ambtenaar die menselijk en zorgzaam is en denkt: ik ga die burger toch helpen. En die probeert binnen de kaders en de

Prijs voor een kritisch geluid

Op 18 september werd bekendgemaakt dat Sinan Can de Leon Weckeprijs 2023 heeft toegekend gekregen. Dit is een onderscheiding vanuit de Radboud Universiteit voor personen die een kritisch en/of dwars geluid laten horen in de publieke discussie rondom oorlog, vrede en internationale politiek. De jury prees de nuance, diepgang en oprechte interesse in mensen die te zien zijn in de documentaires en reportages van Can. Hiermee laat hij als geen ander zien dat er twee kanten zijn aan elk verhaal, en aan elk conflict.

lijntjes te blijven en iemand gaat helpen, omdat hij een moreel kompas heeft, geen robot is en puur vanuit de menselijkheid denkt: dit is onredelijk. En geloof me, zulke mensen zitten overal. Gelukkig. En zij verzetten zich. Door middel van klein verzet, groot verzet, onzichtbaar verzet. Ik kom ze in mijn werk tegen en zij vormen mijn hoop. Overal, in elk apparaat - of het nu bij de politie is of ergens anders - zitten goede mensen die dag in dag uit het verschil maken in dit land. Zonder dat we dat altijd zien en zonder dat ze een schouderklopje krijgen. Onbaatzuchtige prachtmensen zijn het.’

En u zorgt ervoor dat we hun verhaal wel kunnen zien, horen of lezen.

‘Nou, ik doe natuurlijk weinig in ons land, maar ik zal de komende jaren meer verhalen uit Nederland gaan maken. Dat is wel mijn doel.’

Daar houden we u aan!

‘Ha, dat hoeft niet. We gaan bij BNN/VARA een serie maken over armoede onder kinderen, die volgen we een paar jaar. Om te kijken of het ze lukt om uit de armoede te komen.’

**Heerlen helpt
inwoners uit de
ellende**

Succes

Huis van het Recht smaakt naar meer

Ruim drie jaar geleden startte het als pilotproject, maar inmiddels heeft het Huis van het Recht adequate oplossingen gevonden voor honderden kwetsbare mensen met uiteenlopende problemen. Maar ook buiten die doelgroep blijkt de samenwerking tussen gemeente, rechtbank en Juridisch Loket zijn vruchten af te werpen.

Het was te veel geworden. Hij wist niet meer hoe of wat, zag door de bomen het bos niet meer en had geen idee meer waar te beginnen. Wesley uit Heerlen dreigde zijn woning uitgezet te worden en kampte onder meer met problematische schulden. Daarnaast hing zijn zoonje een uithuisplaatsing boven het hoofd. Dus naast zijn eigen problemen speelde er ook nog iets wat men met de veelzeggende term 'ontwikkelingsbedreiging' voor een kind pleegt te omschrijven. Wesley zat helemaal aan de grond en zag nog maar één mogelijkheid om uit de problemen te komen: het Huis van het Recht. Hij werd 'rechtzoekende' – weer zo'n term. Om kort te gaan: het gaat nu goed met Wesley. 'Als het Huis van het Recht er niet was geweest, waren mijn zoonje en ik het huis uitgezet,' blikt hij terug. 'Nu is er gekeken naar hoe mijn problemen opgelost kunnen worden. En dat geeft veel rust na alle spanning.'

In januari 2020 werd het Huis van het Recht bij wijze van pilot geopend. Heerlen, waar destijds Emile Roemer burgemeester was, had daarbij de primeur in Nederland. Dat kwam zo: de rechtbank had het initiatief genomen om met de gemeente in gesprek te gaan over mogelijke vormen van toegankelijke rechtspraak in de stad. De behoefte daartoe was snel in kaart gebracht en vervolgens bedacht de rechtbank samen met de gemeente een pilot gebaseerd op een idee van

SP-Kamerlid Michiel van Nispen, die daarover in Den Haag een plan op tafel had gelegd. Insteek: in een rechtsstaat moet iedereen zijn of haar recht kunnen halen. Recht of recht op hulp bij een oplossing. Want dat dat in de praktijk lang niet altijd voor iedereen bereikbaar is, mag als een gegeven worden gezien. En daarom moest het Huis van het Recht laagdrempelig, betaalbaar en vooral ook in de buurt zijn. Bovendien: alle hulp moest voor Heerlenaren te vinden en te krijgen zijn op één plek.

Reden genoeg om eens te gaan kijken hoe het daar nu in Heerlen loopt.

OVERLEVEN

Het Tribune-team wordt ontvangen in het gebouw van het Juridisch Loket in het Heerlense Maankwartier, een treffende locatie voor een gesprek dat eigenlijk gaat over optimisme, perspectief en hoop bieden. Geen eigen Huis? 'Nee, geen huis in letterlijke zin,' zegt Fleur Spruit van de gemeente: 'Het Huis van het Recht moet je zien als een concept. Een concept voor samenwerking.' En die samenwerking omvat veel. Doel was en is een brug slaan tussen het gemeentelijke sociaal domein en het juridische werkterrein. Om mensen te helpen moesten die twee elkaar sneller en beter gaan vinden, kortere lijntjes met elkaar hebben en uiteindelijk elkaar gaan versterken. Hulp- >

Nieuw symbool

Waar zou je met de betrokken partijen bij het Huis van het Recht in Heerlen beter kunnen afspreken dan in het Maankwartier? Het Maankwartier bestaat pas vier jaar en geldt als hét nieuwe icoon in de grootste stad in de Oostelijke Mijnstreek. Het is eigenlijk het stationsgebied, maar het oude stationsgebied was een van de gevaarlijkste plekken van Nederland, een doodenge 'no go area' van drugs- en verslavingsproblematiek, criminaliteit en prostitutie. Op initiatief van SP'ers als Riet de Wit, Ron Meyer en Peter van Zutphen en met steun van de Heerlenaren werd het betoverende Maankwartier gerealiseerd (zie ook de Tribune van september 2019), compleet met horeca, kantoren, winkels, appartementen (ruim eenderde sociale huur) parkeergarage en treinstation natuurlijk. Plus cultuur; want ja, Heerlen schamen zich niet voor het verleden van hun stad, hoe zwaar en donker die na de mijnsluitingen soms ook was. Niet dat heel Heerlen nu Rozengeur en Maankwartier is. Maar 'een nieuw symbool van Heerlens zelfbewustzijn', zoals Ron Meyer het noemde, mag het gebied zeker heten.

*Vlnr.: Roel de Vries,
Veronique van Poll,
Frank Houkes, Fleur
Spruijt en Falko Dekkers*

'Afstand verkleinen'

Michiel van Nispen, Kamerlid en mede-initiatiefnemer van het Huis van het Recht, is verheugd over het succes van de pilot. 'En er zijn signalen dat het uitgebreid wordt; ik zie hier en daar goede initiatieven zoals in de provincie Zeeland. Hoe dat er precies uit komt te zien weten we nog niet. Dat hangt ook af van de mogelijkheden die lokaal aanwezig zijn. Onze wens was en is, dat er voor iedereen een laagdrempelige voorziening in de buurt is. Een plek waar je binnen kunt lopen, je verhaal kunt doen en ondersteuning kunt krijgen.'

Wat betekent het dat in Heerlen de rechter er tot nu toe nauwelijks aan te pas heeft hoeven komen? 'Kijk, waar het om gaat is dat mensen geholpen worden. De gang naar de rechter was op zichzelf geen doel van het Huis. Maar als de oplossing van een probleem gebaat is bij een rechtsgang, dan moet die rechter er uiteraard gewoon zitten in de wijk. Want heel veel mensen vinden dat juridische reilen en zeilen maar eng en soms letterlijk en figuurlijk ver weg. Met Huizen van het Recht willen we voor iedereen die afstand verkleinen.'

AnneMeek Momms

2020: Het startsein van het eerste Huis van het Recht werd gegeven in aanwezigheid van minister Sander Dekker van Rechtsbescherming (links), Heerlens kartrekker en burgemeester Emile Roemer (2e van links), de Limburgse rechtbankpresident Peter Pulles (2e van rechts) en de bedenker SP-Kamerlid Michiel van Nispen (rechts).

verleners en juridisch medewerkers moesten de handen ineen slaan, expertise delen, van elkaar weten wie er met welke rechtzoekende bezig is, in welk stadium de casus zich bevindt om samen doelgericht tot een oplossing te komen.

De focus lag aanvankelijk op de zogenaamde multiproblematiek: vaak schrijnende gevallen waarin meerdere problemen tegelijk spelen. Projectleider Falko Dekkers: 'Dan moet je denken aan terreinen als arbeidsrecht, huurrecht, sociaal recht, uitkeringen, schulden etcetera. Voor mijzelf is het gemakkelijk gezegd: "Ik heb een sociaal netwerk". Maar veel mensen hebben dat niet.' 'Veel mensen zijn bezig met overleven en hebben eenvoudigweg niet de mogelijkheid om naar de rechter te stappen,' zegt Roel de Vries, consultant van de gemeente. 'Voor menigeen klinkt het woord 'juridisch' al heel zwaar,' schetst Jan-Pieter Verkennis van het Juridisch Loket, waarmee hij de afstand aangeeft die veel mensen toch hebben of ervaren tot de rechtspraak in het algemeen. Dekkers: 'Daarbij komt dat sommigen gewoon het geld niet ervoor hebben of geen rechtsbijstandsverzekering hebben. De realiteit is nu eenmaal: velen kunnen het gewoon niet zelf.'

KORTERE WACHTRIJ

Afspraak was dat de pilot Huis van het Recht te zijner tijd tegen het licht gehouden zou worden door het ministerie van Justitie en Veiligheid; het evaluatierapport is klaar en de conclusies zijn positief. Maar voor de betrokken partijen is al lang

duidelijk: we gaan hoe dan ook door. Want, zo stellen ze in Heerlen: dat wat blijkt te werken willen we niet meer verliezen als de pilot is afgelopen. En dat het werkt, dat blijkt wel uit het feit dat er niet minder dan driehonderd mensen geholpen konden worden – en dat deels in corona-tijd. Saillant detail: in slechts twee (!) gevallen was uiteindelijk een daadwerkelijke rechtsgang nodig.

En daar is Veronique van Poll van de Rechtbank Limburg begrijpelijkerwijs dan weer bijzonder tevreden over. 'Het is goed om te zien dat alleen in de gevallen waar het echt nodig is de stap naar de rechter is gezet. Dat betekent namelijk dat veel andere schrijnende rechtszaken niet of korter in de wachtrij hoeven te staan.' Frank Houkes van het Juridisch Loket: 'Goed om te zien dat de rechterlijke macht op deze manier ontlast kan worden. Sterker nog: als er veel casussen naar de rechter hadden gemoeten, had ik toch een beetje het gevoel gehad dat ik mijn werk niet goed had gedaan.'

Het is mooi om te zien dat mensen uit verschillende disciplines – namelijk het sociale enerzijds en het juridische anderzijds – zo 'portefeuille-overstijgend' in de thematiek zitten: de jurist die ziet dat het slagen van de hulpverlener ook in zijn voordeel is en andersom. Dat maakt dat er vroeg gesignaleerd en snel geschakeld kan worden om erger te voorkomen. In zekere zin zou je ook de hulpverleners en juristen als doelgroep van het project kunnen zien, want ook zij profiteren van de aanpak. 'Dat is extra winst,' beaamt Falko Dekkers: 'Het mes snijdt aan twee kanten.'

‘Voor menigeen klinkt het woord ‘juridisch’ al heel zwaar’

‘Veel mensen zijn enkel bezig met overleven’

‘Wij willen het verschil kunnen maken bij het oplossen van problemen’

EIGEN SHIT

En nu? Een Huis van het Recht in iedere uithoek van Nederland en in iedere wijk in elke stad? Fleur Spruit glimlacht. ‘Laat ik zeggen: het moet er passen. Je moet kijken naar wat er in een gemeente al allemaal is en beziën wat er precies de behoefte is. Het Huis van het Recht in Heerlen is geen blauwdruk.

Waar wél overal naar gekeken kan worden is: Hoe kunnen we datgene wat er al is met elkaar in verbinding brengen?’ Frank Houkes: ‘Zoeken naar hoe je een toegevoegde waarde kunt laten zien; dat moet je constant blijven doen.’

Is het eigenlijk niet diep treurig dat een Huis van het Recht überhaupt nodig is in Nederland? Een open deur natuurlijk, die vraag. Maar toch stellen we ‘m. ‘Het wordt voor de mensen ook allemaal steeds ingewikkelder,’ verzucht Falko Dekkers. De overheid is vaak zelf de grootste veroorzaker van de problemen die in het Huis ter tafel komen. Nog zo’n vraag: In

hoeverre hebben veel mensen niet hun eigen shit veroorzaakt? Fleur Spruit: ‘Onze inzet is dat wij hier in Heerlen het verschil kunnen maken bij het oplossen van problemen. En daarmee bedoel ik: samen met degene die hulp nodig heeft op zoek naar een oplossing gaan zodat hij of zij een betere positie in de maatschappij krijgt.’

Momenteel kijkt het team naar mogelijkheden voor het openen van servicepunten in andere gemeenten, bijvoorbeeld in het nabijgelegen Kerkrade. Ook van aanhaken bij het Nationaal Programma Heerlen-Noord en het op jeugd gerichte initiatief Preventie met Gezag is sprake. Onze eerdere open deur hoeven we niet opnieuw in te trappen; de noodzaak is duidelijk, zoals op zoveel plekken in ons land. Falko Dekkers: ‘Ik denk, hoop en verwacht dat wij het heel druk gaan krijgen.’ Hij hóópt? ‘Ja. Want het Huis van het Recht is bewezen effectief gebleken.’

Daar spreekt vertrouwen uit. En optimisme.

ONGELIJKHEID

IN NEDERLAND

Een beetje bestaanszekerheid bestaat niet

Ineens heeft iedereen het over ‘bestaanszekerheid’, een nieuw containerbegrip waar elke partij iets anders onder verstaat. De VVD heeft het dan over de hardwerkende Nederlander; alsof er een ander deel van Nederland is dat niet hard werkt. De nieuwe partij van Pieter Omtzigt wil een iets hoger minimumloon, maar ook weer niet te hoog. De werkelijkheid achter bestaanszekerheid is dat er flinke sociale ingrepen nodig zijn om de gegroeide ongelijkheid een halt toe te roepen en te keren.

In Nederland groeien anno 2023 maar liefst 232.528 kinderen op in armoede en 825.000 huishoudens leven in armoede, dat blijkt uit de Macro Economische Verkenning 2024 van het CPB. 29% van de Nederlanders komt geld tekort aan het eind van de maand, 60% kan niet meer sparen en 1,4 miljoen Nederlanders hebben te maken met schulden. Maar liefst 42% is bang om in de schulden te komen, dat blijkt uit FNV-onderzoek naar inkomen. De commissie Sociaal Minimum constateerde recent dat de lagere inkomens maandelijks honderden euro's tekort komen. Tegelijkertijd stijgt jaarlijks het aantal miljonairs in Nederland; het zijn er inmiddels meer dan 300.000. Een bestuursvoorzitter van een groot bedrijf “verdiende” vorig jaar gemiddeld 2,73 miljoen euro per jaar, zo schreef de Volkskrant op 16 september dit jaar. Deze bazen eigenden zich daarmee 33 keer zoveel toe als dat wat de gemiddelde medewerker ontving. De nummer 1 van de best verdienende bazen kreeg vorig jaar 57,5 miljoen euro; dat was 1133 keer meer dan het gemiddelde dat de werkvloer ontving.

GEEN TOEVAL

Deze ongelijkheid is niet per ongeluk tot stand gekomen en gegroeid; hieraan liggen politieke besluiten ten grondslag. De neoliberale politiek liet het kapitalisme zijn gang gaan, waardoor enkelen de winsten uit de bedrijven konden halen, terwijl medewerkers nauwelijks in inkomen zijn gestegen. We zien dan ook dat uitkeringen aan (niet-werkende) aandeelhouders veel harder stijgen dan het besteedbaar inkomen van de (veelal werkende) Nederlanders. Deze werkenden brengen gezamenlijk ook nog eens drie keer zoveel belasting op (74%) dan de kapitaalbezitters (26%). Het is dan ook geen toeval

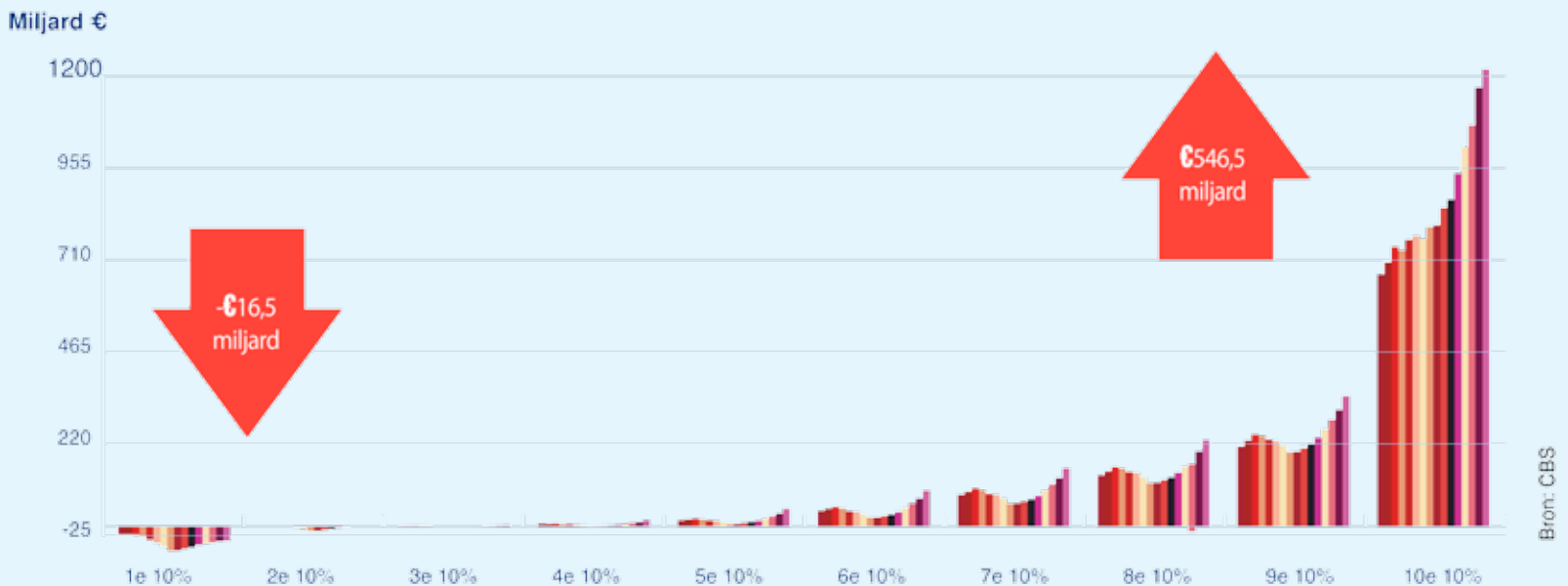
dat de rijkste 10% Nederlanders het grootste deel van al het vermogen bezitten. Omdat de liberalen onder leiding van Rutte weigerden de kapitaalbezitters stevig te belasten, was de grootste bezuiniging van 53 miljard euro op de publieke sector “nodig”, met alle gevolgen van dien voor de kwaliteit en toegankelijkheid van onze publieke voorzieningen. Fundamentele ingrepen zijn dan ook noodzakelijk.

DE SP PLEIT DAAROM AL LANGER VOOR:

- Een verhoging van het minimumloon naar € 16 per uur. Werken moet lonen en je moet er van kunnen rondkomen. Door een hoger minimumloon stijgen ook de uitkeringen en de middeninkomens.
- Winstdeling voor medewerkers. Zij realiseren feitelijk de winst, en zij moeten daar dan ook hun eerlijke deel van krijgen.
- Kapitaal en vermogen net zo hoog belasten als arbeid. Als we het belastingpercentage voor kapitaal en vermogen verhogen naar 36% (wat medewerkers betalen) komen er miljarden meer binnen voor bekostiging van de publieke sector.
- Het invoeren van een miljonairsbelasting. Tot de jaren 80 bestond er een belastingtarief van 72% voor de hoogste inkomens; deze is verlaagd naar 50% en moet en kan weer fors omhoog.
- Het oprichten van een Nationaal ZorgFonds. Door marktwerking in de zorg gaan miljarden verloren aan bureaucratie en winsten. Stop ermee, ga van concurrentie naar samenwerking en stel een nationaal zorgfonds in.
- Het publiek en gratis maken van kinderopvang. Ook aan kinderopvang wordt (publiek) geld verdiend door de kapitaalbezitters. Dat is onwenselijk en moet onmiddellijk stoppen. ➤

O1

Vermogensongelijkheid in Nederland 2006 - 2021

HOE ZIT HET OOK ALWEER?

O1

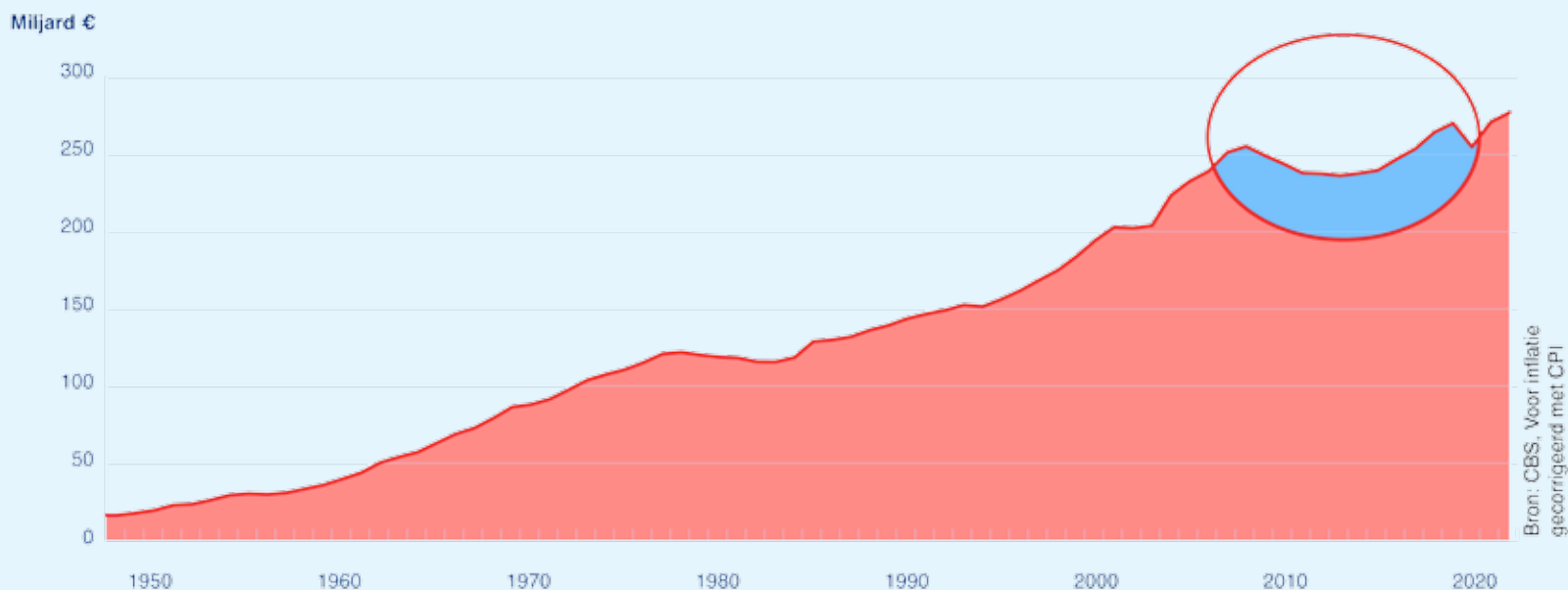
VERMOGENSONGELIJKHEID

Het grootste probleem van onze tijd is de groeiende vermogensongelijkheid. Nederland is wat vermogen betreft een van de meest ongelijke landen ter wereld. Tussen 2006 en 2021 werden de 10% armsten €16,5 miljard armer, terwijl de 10% rijksten maar liefst €546,5 miljard rijker werden. Dit zijn de meest recente cijfers van het CBS.

De 10% armsten had in 2021 €-38 miljard aan vermogen, schuld dus. De 10% rijksten bezit in 2021 een astronomisch bedrag van €1217,2 miljard. Dat is 59% van al het vermogen in handen van slechts 10% van de mensen. De overige 90% Nederlanders heeft samen slechts 41% van het vermogen. Bron: CBS

02 Uitgaven aan publieke sector

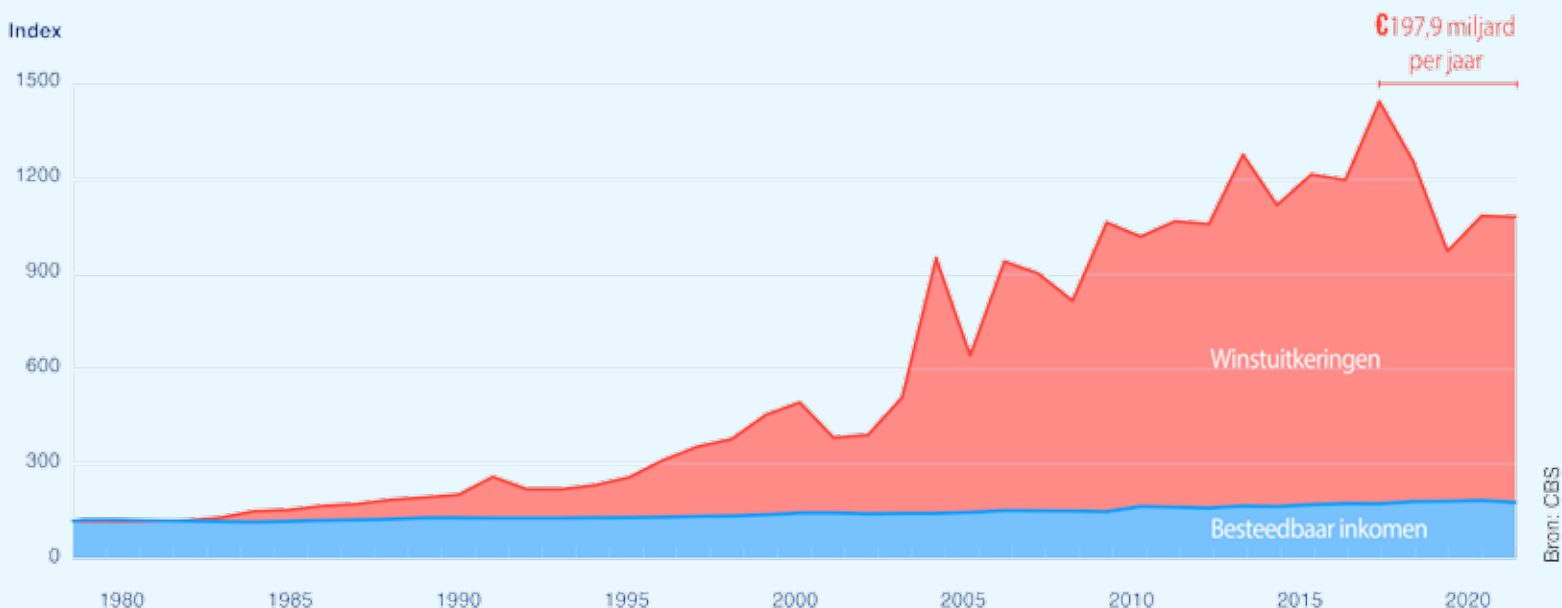
02 GROOTSTE BEZUINIGINGSOPERATIE OP DE PUBLIEKE SECTOR SINDS WOII

De uitgaven voor de publieke sector moeten in principe elk jaar stijgen, omdat het vooral personeelskosten betreffen en omdat er een grens aan de efficiency zit. In verschillende kabinetten is er bezuinigd op de publieke sector, maar dat betekende veelal 'minder meer' uitgeven. Onder de kabinetten van Mark Rutte en zijn VVD is er keihard ingegrepen; het was niet 'minder-meer', maar 'minder-minder-minder'. De grootste bezuinigingsoperatie van 53 miljard op de publieke sector sinds de Tweede Wereldoorlog werd uitgevoerd. In een tijd waarin onderwijs en zorg steeds belangrijker werden, is daar juist een kleiner deel van onze welvaart aan uitgegeven. Het resultaat: wachtlijsten en personeelstekorten.

Goede en universeel toegankelijke zorg, onderwijs en veiligheid verkleinen ongelijkheid. Bezuinigingen daarop vergroten de ongelijkheid juist. Bron: CPB en berekeningen WBSP >

03 Besteedbaar inkomen en winstuitkeringen

03

AANDEELHOUDERSUITKERINGEN EN BESTEEDBAAR INKOMEN

Tussen 1980 en 2021 werd het besteedbare inkomen in Nederland slechts 1,63 maal hoger. In dezelfde tijd stegen de aandeelhoudersuitkeringen met een factor 10,9. In 2022 kregen aandeelhouders samen €182,7 miljard uitgekeerd. Bron: CBS en berekeningen WBSB

04

KAPITAAL MINDER BELAST DAN ARBEID

Kapitaal wordt een stuk lager belast dan arbeid. Daarom worden onderwijs, zorg en veiligheid voor veruit het grootste deel betaald door werkenden. Terwijl daar niet het meeste geld zit. Van de belastingen specifiek op kapitaal of arbeid, is in 2022 maar liefst 74% van de opbrengsten door arbeid opgehoest en slechts 26% door kapitaal. Bron: CBS en berekeningen WBSB

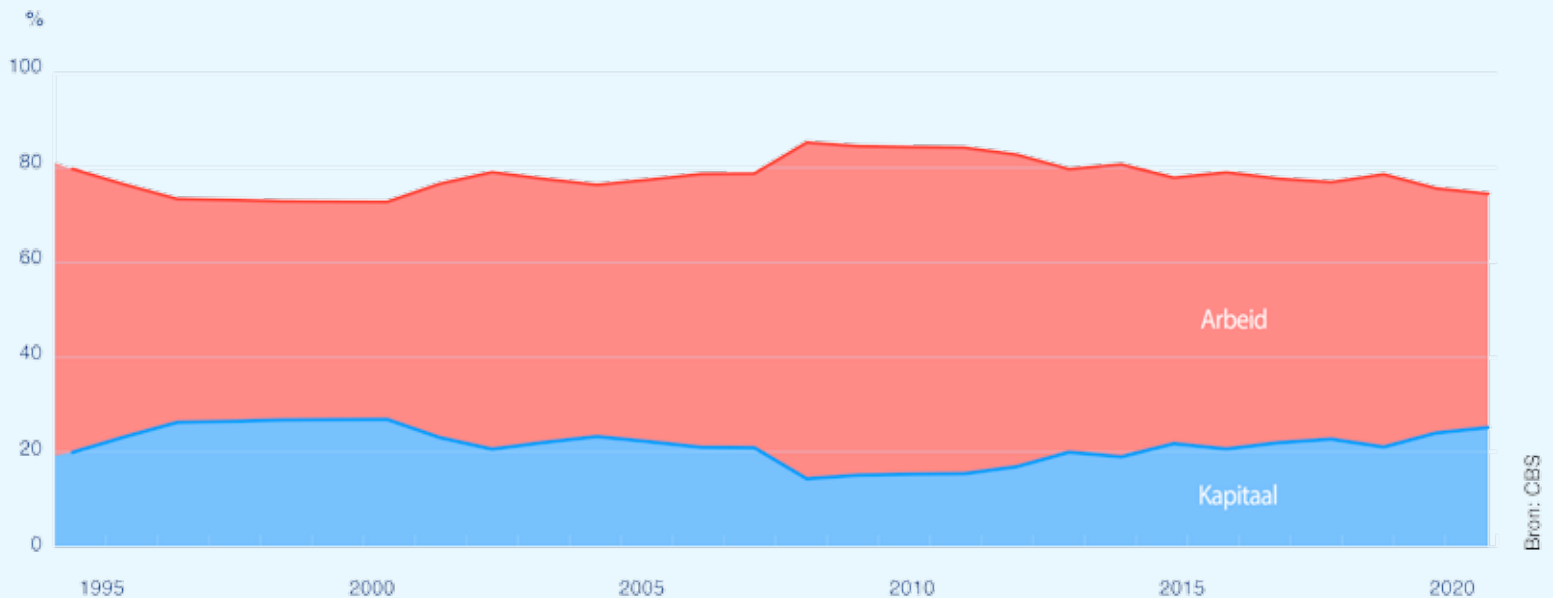

Dit SP spotje is hier volledig te zien

Wat dragen kapitaal en arbeid bij?

GEVOLGEN VAN ONGELIJKHEID

800.000 MENSEN IN ARMOEDE

Dit jaar leven er naar schatting van het Centraal Plan Bureau 825.000 mensen in armoede, waarvan 232.528 kinderen. Als er geen maatregelen worden genomen, zijn dat er volgend jaar meer dan een miljoen. De helft van deze mensen komt elke maand meer dan 167 euro tekort voor de eerste levensbehoeften, zoals wonen, kleding, verwarming en voeding. Als je een zelfstandig huishouden runt en rond moet komen van 1533 euro netto per maand, val je onder de armoedegrens.

1 OP DE 5 PATIËNTEN MIJDT ZORG

Ruim 1 op de 5 patiënten heeft zorg gemeden of uitgesteld, omdat ze het niet kunnen betalen. Vooral mondzorg (45%) en fysiotherapie (23%) werden vaak gemeden. Voor meer dan 50% van de mensen had dat mijden of uitstellen van zorg gevolgen voor de gezondheid (pijn of klachten). Het zorgde bij een nog grotere groep (62%) voor extra stress of angst. De patiëntenfederatie pleit

dan ook samen met de SP voor onder andere afschaffing van het eigen risico. (Bron: Patiëntenfederatie)

MENSEN MET LAGE INKOMENS EN VERMOGENS STERVEN 8 JAAR EERDER

De 20% mensen met de laagste inkomens en vermogens, sterven gemiddeld 8 jaar eerder dan de 20% mensen met de hoogste inkomens en vermogens. Daar komt nog bij dat de armste 20% gemiddeld vanaf hun 49^e ervaren dat ze niet meer in goede gezondheid zijn, terwijl de rijkste 20% pas vanaf hun 73^e de eigen gezondheid niet meer als goed ervaren. Dat is een verschil van maar liefst 24 jaar korter in goede gezondheid leven voor de armsten. (Bron: CBS Statline)

FUNDAMENTELE VERANDERING

Als je het programma van PvdA/GroenLinks leest, is het erg hoopvol om te zien wat ze allemaal van de SP hebben overgenomen. De miljonairsbelasting, vermogen minimaal zo hoog als

arbeid belasten, winstdeling voor medewerkers en een winstverbod in de zorg. Maar van deze partijen weten we ook dat ze in 2012 37 zetels hadden (veel meer dan de peilingen van nu) en in Rutte 2 toch akkoord gingen met onder andere: het invoeren van de participatiewet, verhogen van de AOW-leeftijd en het afschaffen van de studiebeurs, de verzorgingshuizen en de sociale werkplaatsen.

De SP heeft andere keuzes gemaakt. Keuzes die altijd de ongelijkheid verkleinden in plaats van groter maakten. Dat zal de SP ook na de verkiezingen van 22 november blijven doen. Om andere partijen te binden aan die fundamentele veranderingen, die nodig zijn voor bestaanszekerheid, heeft onze partij het manifest 'Een tegen tweedeling' uitgebracht. Zo zorgen we ervoor dat het niet bij goede voornemens blijft maar dat de tweedeling in de samenleving, en dus de ongelijkheid, eindelijk echt wordt aangepakt. Want dat het nodig is, dat is maar al te duidelijk.

28ste congres stelt kandidatenlijst en programma vast

Oproep Marijnissen: 'Bestrijdt samen de tweedeling'

Honderden SP'ers uit het hele land kwamen op 23 september bij elkaar in Arnhem voor het 28e partijcongres. Op de agenda stond het bespreken en vaststellen van de kandidatenlijst en het verkiezingsprogramma. Na een grondige gesprek en stemming staat er nu een strijd bare lijst klaar. Ook is er een programma waarmee de macht van grote bedrijven wordt gebroken en de zeggenschap wordt teruggegeven aan de mensen.

SP-leider Lilian Marijnissen: 'Met deze sterke lijst met kandidaten en dit prachtige programma

zijn wij klaar voor de verkiezingen. Veel politici praten nu over bestaanszekerheid, maar het gaat om de concrete oplossingen.' Marijnissen riep in haar toespraak op om de bezuinigingen op de zorg van tafel te halen, de salarissen van politici te verlagen en hun wachtgeldregeling gelijk te trekken met de WW voor gewone mensen.

Om die oplossingen voor echte bestaanszekerheid ook werkelijkheid te maken, lanceerde Marijnissen het manifest 'Een tegen tweedeling'. In het gepresenteerde manifest staat dat iedereen moet kunnen voorzien in zijn levensonderhoud. In het kopen van eten, een betaalbare woning, het krijgen van goede zorg en onderwijs. Helaas hebben

te veel mensen deze bestaanszekerheid nu niet.

Om dit onrecht aan te pakken moeten er radicaal dingen veranderen. Waarbij niet individueel belang en winstbejag, maar maatschappelijk belang en solidariteit voorop staan. Waarbij welvaart eerlijker wordt verdeeld. Waarbij voorzieningen die voor bestaanszekerheid van belang zijn, zoals betaalbaar wonen, zorg, openbaar vervoer en energie in publieke handen zijn. Zonder winstoogmerk en concurrentie. Marijnissen: 'Ik roep partijen op om zich hierover uit te spreken. Zodat mensen op een partij kunnen stemmen waar ze na 22 november ook nog wat aan hebben.'

Gouden tomaat voor Renske Leijten

Renske Leijten kreeg de Gouden Tomaat, de hoogste onderscheiding binnen de SP, voor haar tomeloze inzet in de Tweede Kamer en daarbuiten. Leijten is vooral bekend van het toeslagenschandaal, waarbij ze de getroffen ouders liet inzien dat ze niet alleen waren en samen met hen in actie kwam.

Eerder zette ze zich vol in voor de zorg. Zo wist ze samen met ambulancepersoneel de introductie van marktwerking in de ambulancezorg tot tweemaal toe tegen te houden. Ook kwam ze in actie voor het Nationaal ZorgFonds en voor ouderen die door de decentralisaties hun thuiszorg verloren. Partijvoorzitter Jannie Visscher speldde Leijten de gouden tomaat op.

We nodigen iedereen uit om samen met ons te bouwen aan een nieuwe sociale beweging. Om samen met ons de strijd aan te gaan. Wij zijn ervan overtuigd dat ook nu en voor de toekomst een ander land mogelijk is. en land waarin we één tegen tweedeling zijn, voor solidariteit en bestaanszekerheid.

Teken daarom het manifest

Thom Smit (26)

Woont in Harlingen, rondt zijn hbo-studie ICT af, is scoutingleider en voert met andere Friese SP-jongeren actie voor beter openbaar vervoer

26 jaar en nog niet afgestudeerd. Heb je tussendoor wat anders gedaan?

'Ik heb eerst mbo gedaan, systeembeheer, en inderdaad ook baantjes in de ICT gehad. Ook heeft corona niet bepaald geholpen bij het snel afstuderen.'

Corona heeft jou ook de stap laten zetten naar de SP?

'Klopt. Ik heb mijn opa aan corona verloren en me verbijsterd over hoe slecht het zorgsysteem op de pandemie was voorbereid. Geen mondkapjes, onvoldoende ic-bedden, chaos. Terwijl te verwachten was dat er een keer zoiets zou uitbreken. Er is in de zorg gekozen voor het geld, niet voor de mensen. Ik was altijd al links georiënteerd en hoe meer ik las over de standpunten van de SP, hoe vaker ik dacht: dat vind ik ook. Toen ben ik lid geworden.'

Je voert actie voor beter openbaar vervoer. Wat is er mis mee?

'Voor veel mbo'ers is het nu al rampzalig en er zijn plannen om nog meer te bezuinigen. Eén voorbeeld: toen ik nog bij mijn ouders woonde kostte het me anderhalf uur met de bus om op school te komen. Met de auto 25 minuten. We hebben nu meer dan honderd schrijvende verhalen verzameld en gaan aan de slag om verbetering te eisen.'

En wat betekenen je scoutingactiviteiten voor jou?

'Scouting is veel meer dan knopen leren en een kampvuur maken. Ik begeleid jongeren van 11 tot 15 op hun weg naar zelfredzaamheid. We leren ze bijvoorbeeld hoe ze helemaal zelfstandig op kamp kunnen gaan. Dat is mooi om te doen en heel waardevol. En lijkt ook op de SP-manier om mensen te helpen om zelf in actie te komen.'

**'In de zorg
wordt gekozen
voor het geld
en niet voor
de mensen'**

1983

SOCIALISME
EN INTEGRATIE

Cor Vergeer schreef 'Ongehoord! Hoe de SP het integratiedebat op de politieke kaart zette' (2022). Portret van Cor uit 1982.

In juli van dit jaar viel het laatste kabinet van Mark Rutte, over de opvang van migranten. Dit betrof niet alleen mensen die moeten vluchten voor oorlog en geweld, maar vooral zij die op zoek zijn naar beter werk en een beter inkomen. Over deze arbeidsmigratie is al veel langer discussie, vanaf de komst van gastarbeiders in de jaren zestig en zeventig. Deze mensen werden door bedrijven naar Nederland gehaald vanwege de lage lonen, maar konden moeilijk integreren in onze samenleving. Dit kwam mede door het beleid van 'eigen taal en cultuur', waardoor nieuwkomers nauwelijks de Nederlandse taal en gewoonten werd geleerd.

In 1983 gooide de SP flink de knuppel in het hoenderhok, door de uitgave van *Gastarbeid en kapitaal*, waarmee de partij een taboe binnen de linkse politiek wilde doorbreken. Eerder probeerde de SP dit al in 1980 met 'Arbeidersvrouw en feminisme'. Waar de SP-analyse over feminisme

in linkse kringen vooral opgetrokken wenkbrauwen opleverde, zorgde deze brochure over migratie voor ronduit vijandige reacties. In de Volkskrant werd de brochure zelfs als 'fascistoïde' bestempeld en partijen als de PSP – die later opging in GroenLinks – vergeleken de SP met Janmaat, de extreemrechtse politicus die in 1982 in de Kamer was gekozen.

Gastarbeid en kapitaal was geschreven nadat SP-leden van de SP hadden waargenomen dat in bepaalde wijken van steden de samenhang tussen bewoners aan het verdwijnen was. SP'ers kwamen regelmatig bij mensen aan de deur en merkten de spanningen op, omdat arbeidsmigranten de taal en cultuur niet kenden – en ook niet werd geleerd. Groepen mannen in te kleine huizen zorgden bovendien voor overlast. De brochure *Gastarbeid en kapitaal* moest het debat over arbeidsmigratie op gang brengen, maar leidde tot isolatie van de partij. De toon en taal pasten weliswaar bij de mensen aan de deur, maar niet in het publieke debat van destijds.

“Zowel voor de buitenlanders, als voor de met hen wonende en werkende Nederlanders, is het van het grootste belang de vlees noch-vis-situatie om te zetten in een toestand waarvan iedereen weet wie en wat hij is. En waarvan iedereen weet wat hem te wachten staat.” Concreet stelde de SP voor dat migranten zouden integreren en na enkele jaren ook de Nederlandse nationaliteit zouden aannemen, of terug zouden keren naar hun land van herkomst. Met het geld van opgebouwde rechten in Nederland konden zij in het oorsprongland een bestaan opbouwen. Hierbij hadden zij de keuze tussen een toekomst in het oude of het nieuwe land.

De storm die destijds opstak binnen links Nederland hadden de SP'ers niet verwacht, en zij waren hier ook niet op voorbereid. De SP zou met een 'oprotpremie' migranten willen wegwerken. De eis om de Nederlandse taal en cultuur te leren werd door linkse journalisten en politici afgedaan als fascisme en racisme. Een gevolg was dat het bespreken van problemen met inte-

gratie op links nog meer een taboe werd – en rechtse partijen met dit onderwerp aan de haal gingen.

Eerst Hans Janmaat en daarna politici als Pim Fortuyn, Geert Wilders en Thierry Baudet. Dit bemoeilijkte de integratie van migranten alleen maar verder.

Hoe diep dit ingreep in het leven van SP'ers van destijds is te lezen in 'Ongehoord!' (2022), een boek van Cor Vergeer over de SP en de discussie over integratie in Leiden. Het boek heeft een voorwoord van PvdA-prominent Ronald Plasterk, destijds een tegenstander van Vergeer in de gemeenteraad.

Het heeft de veelzeggende titel: 'Het gelijk van Cor', waarin Plasterk laat zien waarom links de SP destijds oneerlijk behandelde en de kans op een sociaal antwoord op de integratieproblemen liet liggen. In 2019 presenteerde de SP samen met de ChristenUnie een Actieplan arbeidsmigratie, dat nu door zowel rechts als links serieus werd genomen.

GEZOCHT: KANDIDATEN VOOR HET SP-PARTIJBESTUUR VOOR DE PERIODE 2024 – 2027

Op 2 maart 2024 kiest het partijcongres een nieuw partijbestuur. Als lid van de partij kun je je kandidaat stellen als je je geroepen voelt en geschikt acht. De deadline voor kandidaatstelling is uiterlijk 22 oktober 2023. Deze periode is verlengd vanwege de vervroegde Tweede Kamerverkiezingen.

Om de kandidaten te selecteren, heeft het partijbestuur een kandidatencommissie ingesteld. Deze commissie zal gesprekken voeren met de kandidaten en daarna een advies uitbrengen aan het partijbestuur. Als je je wilt kandideren, stuur dan uiterlijk op 22 oktober 2023 een motivatiebrief en een CV naar kandidatencommissie@sp.nl.

De functieprofielen, de procedure, planning en spelregels zijn te vinden op www.SPnet.nl.

EÉN TEGEN TWEEDELING TEKEN HET MANIFEST VOOR SOLIDARITEIT EN BESTAANSZEKERHEID

Iedereen moet kunnen voorzien in zijn levensonderhoud. In het kopen van eten, een betaalbare woning, het krijgen van goede zorg en onderwijs. Helaas hebben te veel mensen deze bestaanszekerheid nu niet. Scan daarom de QR-code en ondersteun het manifest waarmee we dat gaan veranderen.

